

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?

Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Uudistumisen, kestävyuden ja kasvun mahdollistaminen [Uudistumisen, kestävyuden ja kasvun mahdollistaminen (3.4.) 1) Luovien alojen kasvustrategialla edistetään aineettomaan pääomaan perustuvaa liiketoimintaa, teknologiaa hyödyntäviä kaupallisesti elinkelpoisia palveluinnovaatioita ja sisältöjen tuottamista. Luodaan uusia yhteistyö- ja rahoitusmalleja, joilla tuetaan taide- ja kulttuurialojen potentiaalin hyödyntämistä sosiaalista ja inhimillistä arvoa tuottavien yhteiskunnallisten innovaatioiden synnyttämisessä. 2) Laaditaan sidosryhmien kanssa periaatteet tekijänoikeuden ja aineettoman pääoman arvottamiseksi ja lisätään alan yritysten ja rahoittajien välistä vuoropuhelua. 3) Luodaan nykyistä paremmin kulttuuri- ja luoville aloille soveltuvia

rahoitusmalleja investointeihin, pääomittamiseen, yhteisötalouteen ja osuustoimintaan sekä kumppanuuksia julkisten ja yksityisten rahoittajien kesken. 4) Business Finland ja kulttuurialan virastot tunnistavat aiempaa laajemmin luovan alan yrityksiä asiakkaina ja kannustavat niiden hyvien liiketoiminnallisten aiheiden suuntaamiseen yritystoiminnan piiriin. Rahoitusinstrumentteja sovelletaan tukemaan myös pieniä ja alkuvaiheen luovien alojen yrityksiä ja yrittäjiä joustavasti. 5) • Valtion kehittämisrahoitusta suunnataan kulttuuri- ja luovien alojen uudistamiseen ja arvoketjujen toteutumiseen välttämättömien toimintamallien ja palveluiden kehittämiseen.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Suomen Filmikamari jäsenjärjestöinen (Suomen elokuvateatteriliitto - SEOL ry ja Suomen elokuvatoimistojen liitto ry) osallistuu mielellään kulttuuri- ja taidepoliittiseen keskusteluun, tuottaa tietoa kulttuuripoliittiseen ja kulttuurin talouteen liittyvään päätöksen tekoon. Välitämme jäsenillemme (yli 190 elokuvateatteria, kaikki merkittävät elokuvien levittäjät ja maahantuoja) tietoa viranomaispäätöksistä, -suosituksista sekä kulttuuripoliittisista toimenpiteistä.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Kiitämme, että on laadittu kulttuuripoliittinen selonteko, jonka kautta kulttuuripoliittikkaan kohdistuu pitkän aikavälin strategisia tavoitteita. Selonteossa esitetään joitakin hyvin konkreettisia toimenpiteitä tavoitteisiin pääsemiseksi, mutta monilta osin pysytellään hyvin yleisellä tasolla. Keskeistä selonteon tavoitteiden toteutumiseen on, että myöhemmin laadittavassa toimeenpanosuunnitelmassa täsmennetään ja kuvataan konkreettisesti ja käytännönläheisesti tarvittavat toimenpiteet, niiden aikataulut ja seuranta.

Kannatamme esitystä siitä, että rahoituksen ennakoitavuutta lisätään mm. monivuotisilla rahoitussuunnitelmilla sekä lisäämällä monivuotisia avustuksia. Kehitetään valtionavustusten strategisuutta.

Pidämme positiivisena, että kulttuurin monenlaiset välilliset ja välineelliset vaikutukset tunnustetaan selonteossa. On erinomaista, että selonteossa useaan otteeseen mainitaan, että taiteella, kulttuurilla (tai luovilla aloilla) on merkitystä myös elinkeinotoimintana.

Yhtä lailla pidämme tärkeänä, että selonteossa todettiin se tosiasia, että kulttuurin suurin rahoitus tulee kotitalouksilta – toisin sanoen suomalaisilta, jotka haluavat nauttia taiteesta ja kulttuurista. Kotitaloudet rahoittavat kulttuuria noin 6 miljardilla eurolla vuosittain. Julkishallinto eli valtio ja kunnat rahoittavat kulttuuria noin 2,2 miljardilla eurolla.

Yhtä kiistämätön tosiasia myös on, että julkinen rahoitus turvaa jokaiselle kulttuurin saavutettavuuden ja korjaa pienen markkinan puutteita kotimaisen kulttuurin elinvoimaisuuden varmistamiseksi.

Pidämme tärkeänä selvityksen huomiota siitä, että kulttuurialaan investoiminen tuottaa taloudellisia kerrannaisvaikutuksia esimerkiksi hankintojen ja palveluiden ostoina, maksettujen palkkojen tuottamana ostovoimana ja verotuloina sekä synnyttämällä kysyntää muiden alojen palveluille. Investoidun pääoman tuottoa arvioitaessa on otettava huomioon taloudellisen arvon lisäksi myös mm. hyvinvoinnin kasvu, sosiaalisen, kulttuurisen

ja sivistyspääoman kasvu sekä yhteiskunnalle ja väestölle tuotettujen palveluiden ja hyötyjen arvo.

On erinomaista, että kulttuurin itseisarvon lisäksi selonteossa todetaan luovien alojen elinkeinotoiminnan merkitys. Siksi olisi perusteltua, että asiakirjassa olisi oma lukunsa luovan alan elinkeinotoiminnasta.

Kuten kaiken julkisen tuen, myös kulttuurin tukemisen pitäisi olla säännöllisen arvioinnin alla. Oli tuki sitten kulttuurialan järjestöille tai suoraa taiteilijoiden työn tukemista, pitää tuloksia ja tavoitteiden toteutumista pystyä arvioimaan. Arvointikriteereitä on syytä olla useampia, mutta yhden kriteereistä tulisi olla arvio siitä, miten tuki tuottaa taloudellista toimeliaisuutta.

Esimerkki Filmikamarin toimialalta: Suomen elokuvasäätiön tuki elokuvatuotannoille tuo tuen vähintään 1,2-kertaisena valtiolle takaisin. Business Finlandin jakama tuotantokannustin vähintään 1,4-kertaisena. Ja välilliset hyödyt päälle.

Esitys yli vaalikausien toimivasta neuvoo-antavasta toimielimestä kuulostaa hyvältä ja tuo myös liiketoiminnalle kaivattua ennustettavuutta. Nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä on tärkeää, että elinkeinoelämän ja valtionhallinnon välillä on vakiintuneet rakenteet yhteisen dialogin ja seurannan ylläpitämiselle. Tällöin toimialan erityispiirteet voidaan huomioida ja kohdentaa julkista tukea mahdollisimman tehokkaasti ja kasvua synnyttäen sekä tehdä tarvittaessa korjausliikkeitä.

Arvoketjun rakenne, tekijöiden ansainmalli ja kansainväliset toimijat eroavat esimerkiksi av-alan, kirjallisuuden ja musiikkialan välillä, mikä tulisi huomioida myös aloihin kohdistuvissa toimenpiteissä. Erot tulisi huomioida myös mahdollisissa toimielimissä, neuvottelukunnissa tai ohjausryhmissä.

Koistinen Tero
Suomen Filmikamari ry